

MATINALS SEAS 2009-2010

Excursió dia 29 de novembre de 2009

TURÓ DE LES MALESES (Serra de Marina)

Turó de les MaleSES. Foto de Josep Maria Rius.

Les condicions de la serralada de Marina, tant pel seu clima com pels recursos naturals que ofereix, van contribuir al fet que les tribus ibèriques laietanes escampessin els seus poblats pels diversos turons de la serralada: el puig Castellar, el turó d'en Boscà, Burriac, la Cadira del Bisbe, les MaleSES, el turó de Castellruf, Céllecs i molts d'altres. Els romans, en canvi, van preferir assentar-se a la plana i fundar ciutats com Iluro i Betulo, les actuals Mataró i Badalona.

En l'esdevenir de les nostres matinals, sigui com a sortides convencionals o culturals, Castellar, Burriac, la Cadira, Castellruf, Céllecs, Mataró i Badalona ja les hem descobert. Aquest any, però, ho farem al poblat ibèric del turó de les MaleSES i les ermites romàniques de Sant Pere de Reixac i Sant Cebrià de Cabanyes.

SANT PERE DE REIXAC

Està situat al costat esquerre del riu Besòs, al vessant oest de la Conreria, a 191 m d'altitud, que li permeten gaudir d'una àmplia panoràmica sobre les terres del Vallès.

L'església romànica té dues naus orientades més o menys de llevant a ponent. La part més antiga, del s. X, està rematada per un absis circular amb planta de ferradura. L'altra nau, del s. XII, és més gran i l'altar està dedicat a sant Pere. Aquí es troba la porta d'entrada, que és d'arc de mig punt, dovellada i adornada per una senzilla motllura. Adossat a la nau principal hi ha el campanar la base del qual s'emprava com a sagristia. És de planta quadrada que es converteix en octogonal i té quatre obertures d'arc de mig punt. La seva construcció correspon als ss. XI – XII, encara que queden les restes a la base d'una construcció anterior. Situat al costat del campanar hi ha el cementiri que té una reixa d'entrada amb incidències gòtiques. Adossada

Sant Pere Reixac. Foto de Josep Maria Rius.

Poblat ibèric de les Malezes. Fotografia de Josep Maria Rius.

a l'església hi ha la *casa de religioses*, que està adornada amb una finestra gòtica.

La història d'aquest indret està documentada des de temps antic. Al camí apareixen una sèrie d'habitacions excavades a la roca, que fan pensar en un assentament medieval format per quatre cases que configurarien l'antic poble de sant Pere al llarg dels ss. X – XI.

El poble i l'antiga parròquia ja esmentada al s. X (963), van pertànyer al monestir de Sant Jeroni de la Murtra i de Sant Cugat del Vallès. L'església fou cremada durant la guerra dels Segadors i refeta l'any 1676, no respectant l'original romànic. Al s. XVIII, fou desvinculada de Sant Jeroni de la Murtra i el nomenclàtor de 1860 la descriu com església parroquial. L'any 1867, va ésser annexada a Santa Engràcia de Montcada.

POBLAT IBÈRIC DEL TURÓ DE LES MALESES

Situat en un extrem de la carena, el turó és un gran mirador sobre el Vallès. Atesa la dificultat d'accés, aquest indret no és gaire conegut i no va ser fins a l'any 1928 que fou descobert per la Secció d'Arqueologia i Història de l'Agrupació Excursionista de Badalona.

El poblat tenia 128 m de longitud per uns 19 m d'amplada. Estava envoltat per una muralla de pedra d'uns 80 cm d'alçada, sobre la qual hi devia haver estagues de fusta. Sembla

que hi havia un carrer que creuava la part central i, a la cruïlla amb el camí carener, estret i allargassat, hi restava un espai que devia ser l'àgora. Les cases eren petites, de pedra la part baixa i de tova per dalt. La teulada era de palla o de branca barrejada amb fang i sostinguda per bigues de fusta. Solien tenir un graner o golfes de fusta amb pilars també de fusta. La casa solia tenir dues habitacions mig separades per un envà. En el vestíbul, on probablement es guardava el bestiar i les eines del camp, i a la sala on es feia la vida, no tenien finestres. Hi havia una cinquantena d'habitatsges, per la qual cosa es calcula un màxim de 300 habitants.

En les excavacions que s'hi feren es van trobar restes de ceràmica hel·lenística, destrals polides i una àmfora gairebé completa. També molins, que permeten deduir que cultivaven cereals. El poblat fou destruït per un incendi, probablement durant un atac romà.

SANT CEBRIÀ DE CABANYES

Es troba situada en un indret enlairat dominant una àmplia panoràmica sobre Sant Fost i part del Vallès. Documentada el 1001, l'edifici actual és d'una sola nau, coberta amb volta apuntada. L'absis és de planta semicircular. Al Museu Episcopal de Vic se'n conserva un antependi d'altar anterior al 1300, d'estil gòtic amb reminiscències romàniques. En una recent restauració va ser eliminada una torre que hi havia al cantó de tramuntana.

Fou consagrada el dia 3 de juny de 1192 pel bisbe de Barcelona, Ramon de Castellvell, també anomenat Ramon V. Aquesta parròquia tenia vida pròpia i independent. Això va succeir durant uns quants segles i d'aquí el mot tan conegut per tot l'entorn, de «Martorelles, Cabanyes i Sant Fost, tres parròquies, dins del bosc».

A les inundacions del Vallès del 25 de setembre de 1962, les aigües torrencials ensorraren l'absis i una forta esquerda a la façana va deixar amb greu risc de

desplomament tot el sostre de l'església. L'any 1947 l'arquebisbe Jubany va decidir donar suport a la reconstrucció, sobretot, en veure la finestra de T, única dins del romànic català. Arribat el 14 d'octubre de 1984, l'arquebisbe inaugurava i beneïa la restauració de Sant Cebrià. Abans de les obres es va formar un grup de persones que s'anomenaven Amics de Cabanyes, que van ser el motor de la restauració i conservació de Sant Cebrià de Cabanyes.

Sant Cebrià de Cabanyes. Fotografia de Josep Maria Rius.